

UUSI TESTAMENTTI JA TEOSOFIA

I.

Raamattu pyhänä kirjana.

Raamattu kuuluu niihin ihmeellisiin kirjoihin, jotka säilyvät läpi vuosituhansien, joita ihmiset pitävät pyhinä ja joiden sanat vaikuttavat enemmän ihmismieliin kuin kuningasten käskyt ja sotatorvien toivotukset. Sanomattoman paljon pahaa on tehty raamatun nimessä, se on totta; mutta ei sen pyhyys eikä suuruus siitä riipu. Vaan se jumaloiva kunnioitus, mikä on suotu raamatulle niinkuin muille pyhille kirjoituksille, perustuu siihen tosiseikkaan, että sen sanat ovat saattaneet lohduttaa murheellista ihmissydäntä, suoda voimaa ja varmuutta epäilyksissä horjuvalle ihmisymmärrykselle ja antaa opetusta viisauden salaperäisessä taidossa totuutta etsivälle ja vanhurskautta janoovalle ihmissielulle. Eikä sen auktoriteettius ole riippunut siitä, että näkyväisen maailman mahtimiehet ovat terottaneet tietämättömien mieliin, että se on jumalan sanaa, vaan siihen se on perustunut, että oppimattomat ja oppineet itse ovat kokeneet, mikä puhdistava ja jalostava henki sen sanoissa piilee.

Meidän päivinämme on tosin paljon ihmisiä, jotka eivät suuresti välitä raamatusta. He ovat saaneet päähänsä, että se on jonkinmoinen satukirja, joka ei missään suhteessa kestä tieteellistä arvostelua, ja he löytävät paljon enemmän oppia ja viisautta esim. uudenaikaisista tieteellisistä teoksista. Mikä tieteellinen arvo voi olla kirjalla — he sanovat —, joka alkaa hullunkurisella kertomuksella maailman luomisesta kuusituhatta vuotta sitten, kun tiede on todistanut, että maailmankaikkeus kuusituhatta vuotta sitten oli aivan täsmälleen samannäköinen kuin tänä päivänä! Ja mikä siveellinen arvo voi olla kirjalla, joka kuten vanha testamentti kehottaa kaikenmoiseen julmuuteen, koston ja ankaruuteen oikeuden ja lain nimessä, kun taas meidän aikamme siveellinen oikeudentunto pyrkii ymmärtämään, anteeksiantamaan ja rakastamaan!

Tietysti totuuden etsijä ei saa ummistaa silmänsä siltä tosiseikalta, että raamatussa on heikkoja kohtia, joissa kuvastuu senaikuisten ihmisten jokapäiväinen ja alhainen maailman viisaus. Mutta niinkuin emme arvostele inhimillistä ystäväämme hänen heikkouksiensa mukaan, niin ei meidän pidä tuomita raamattuakaan, joka lukemattomia kertoja on osottautunut ihmislasten viisaaksi ystäväksi, sen vaillinaisuuksien mukaan.

Muuten tämä raamatun halveksiminen on ohimenevä ilmiö. Se kulkee käsi kädessä materialismin, epäuskon ja jumalankieltämisen kanssa, ja sitä myöten kuin tosi valistus voittaa noita älyllisiä sairauksia, sitä myöten kasvaa taas ajattelevissakin ihmisissä kunnioitus »pyhiä kirjoja» kohtaan, vaikkei se kunnioitus enää pukeudukkaan sokean uskon muotoon.

Meidän aikamme yhä laajenevat ja syventyvät yliaistilliset tutkimukset näyttävät meille, että elämän arvotus ei ollut niin helppo ratkaista kuin materialistit luulivat, että ihminen ei ollut niin yksinkertainen olento kuin luonnontieteilijät yhteen aikaan otaksuivat, vaan että elämä ilmenee toisenlaisissakin muodoissa kuin meille tunnetuissa ja että ihminen sielullisena olentona on jäsenenä siinä maailmassa, jota kutsutaan näkymättömäksi, ylikuonnolliseksi, pilventakaiseksi j. n. e. Ja meidän aikamme teosofinen liike opettaa meille, että uskonnot ja niiden pyhät kirjoitukset eivät ole mitään lastenkamarisatuja, vaan syvintä tiedettä – tosin ei tiedettä näkyväisistä, vaan näkymättömistä. Sentähden meidän silmämme täytyy ajeta ennenkuin näemme näkymättömiä ja »ymmärrämme kirjoituksia» (Luk. XXIV: 45).

Raamattu ei teosofian valossa ole pyhä sentähden, että se »Jumalan sanana» ilmottaisi iankaikkisen totuuden kaikille ihmislapsille – niin paljon mieltä rohkaisevia ja ymmärrystä valaisevia ja kaikille selviä sanoja kuin se sisältääkin; vaan sen pyhyys teosofiselta kannalta katsoen on siinä, että sen ovat kirjottaneet ihmiset, joilla on ollut tietoa totuudesta, tietoa näkymättömistä ja salatuista. Ja he ovat sen kirjottaneet sillä tavalla, että samalla kun ovat totuuden julistaneet ja tiedoistaan tehneet tiliä, ovat he totuuden salanneet ja pukeneet tietonsa vertauskuvain ja kertomusten salaperäiseen vaippaan. Täten ovat välttäneet vaaran »heittää päärlyjä sikojen eteen» (Matt. VII: 6), samalla kun ovat antaneet sanansa kaikua niille, joilla »on korvat kuulla» (Matt. XI: 15 y. m.) ja kehottaneet kaikkia »etsimään ensin Jumalan valtakuntaa» (Matt. VI: 33). Raamattu on niinmuodoin pyhä, sentähden että se sisältää enemmän, kuin kirjaimesta päättäen voisi otaksua.

II.

Jumalan valtakunta.

Alinomaa esiintyy uudessa testamentissa nimitys Jumalan eli taivasten valtakunta.¹ Heti kun Jeesus alottaa saarnatoimensa, sanoo hän: »tehkää parannus, sillä taivasten valtakunta on lähestynyt» (Matt. IV: 17) – toistaen täten Johannes kastajan sanat (Matt. III: 2) – ja sittemmin hän pitkin matkaa puhuu »valtakunnasta» saarnoissaan ja vertauksissaan. Jeesuksen oppilaat ymmärsivät epäilemättä, mitä heidän mestarinsa sillä käsitteellään tarkotti, koska Jeesuskin nimenomaan sanoi, että heidän oli »annettu tuntea taivasten valtakunnan salaisuudet», mikä muille ei ollut annettu (Matt. XIII: 11), mutta kirkolla sitä vastoin ei ollut varmaa kantaa asiassa. Alkuaikoina kristillinen kirkko opetti, että Jeesus taivasten valtakunnalla tarkoitti sitä

¹) Matteuksen evankeliumissa esiintyy nimi »Jumalan valtakunta» ainoastaan parissa kohden; muut evankeliumit puhuvat sitä vastoin aina »Jumalan valtakunnasta». Matteuksen evankeliumissa käytetty nimi »taivasten valtakunta» tarkoittaa kuitenkin samaa lukuisista parallellipaikoista päättäen.

tuhatvuotista maallista valtakuntaa, joka heti seuraisi hänen toista tulemistaan; sittemmin kirkko yleisesti uskoi, että taivasten valtakunta oli sama kuin onnellinen olo kuoleman jälkeen, ja meidän päivinämme on saanut paljon kannattajia valistuneitten ja ajattelevain piirissä se käsitys, että taivasten valtakunta on ihmisten onnellinen yhteiselämä, joka toteutuu maan päällä, silloin kun aletaan noudattaa Jeesuksen opettaman veljesrakkauden elämänohjeita. Mutta ei yksikään näistä selityksistä pidä paikkaansa teosofian eli uskontojen salaisen opin valossa; ensimmäinen ja viimeinen tosin lähenevät totuutta, mutta taivasten valtakunnan sekottaminen kuolemanjälkeisiin oloihin on aikaansaanut paljon hämminkiä ja väärinkäsityksiä.

Ottakaamme yksi esimerkki. Jeesus puhuu usein lohduttavia sanoja köyhille, murheellisille ja nälkäisille ja vakuuttaa, että heidän palkkansa on suuri taivaissa (esim. Luk. VI: 20-23). Tämänkaltaisista lausunnoista kirkko sai hyvän verukkeen puolustaa maailman mahtavia ja kehottaa köyhiä ja sorretuita tyytymään kohtaloonsa, koska heitä odotti taivaallinen onni kuoleman tuolla puolen. Mutta vaikka Jeesus nimenomaan surkuttelee rikkaita ja huomauttaa, kuinka vaikea heidän on päästä taivasten valtakuntaan (esim. Luk. VI: 24-26), ei kristillinen kirkko kuitenkaan missään maassa ole pelännyt etsiä maallista rikkautta ja valtaa. Liekö tämä epäjohdonmukaisuus tapahtunut huomaamatta vaiko ehdoin tahdoin, sen jätämme ratkaisematta. Uskomattomalta vain tuntuu, että Jeesus olisi mitään semmoista tarkoittanut. Sillä mitä kaikki kuolemantakaisia oloja koskevat yliaistilliset tutkimukset meidän päivinämme osottavat? Osottavatko, että tuonelassa kaikki köyhät ja nälkäiset ja murheelliset ovat onnellisia, kaikki rikkaat, kylläiset ja iloiset onnettomia? Ei suinkaan. Luonto ei näy mitään välittävän ulkonaisista: se mittaa ihmisille heidän oman sisällisen ansionsa mukaan. Ja koska kaikissa ihmisissä on sekä hyvää että pahaa, näemme yleisenä sääntönä, että kuoleman jälkeen kaikki ihmiset sekä kärsivät että iloitsevat – ensin kärsivät ja kärsimysten tulessa puhdistuvat itsekkyydestään ja pahuudestaan, sitten iloitsevat ja satakertaisesti kasvattavat hyviä ominaisuuksiaan. Semmoinen on elämä kuoleman jälkeen; rikkaudesta ja köyhyydestä siinä ei ole kysymystäkään.

Jotta nyt ymmärtäisimme, mitä Jeesus on »taivasten valtakunnalla» tarkoittanut, täytyy meidän johdattaa mieleemme, mitä semmoinen mies kuin Jeesus, joka omien sanojensa mukaan »oli tullut maailmaan sitä varten, että todistaisi totuuden puolesta» (Joh. XVIII: 37) – mitä semmoinen mies teosofian valossa katsottuna on tullut ihmisille ilmottamaan. Kaikki suuret uskonnot ovat teosofian mukaan syntyneet samalla tavalla: niitä eivät kansat itse ole keksineet, kuten materialismi otaksuu, eikä niitä liioin »itse Jumala» ole yliluonnollisella tavalla maailmalle ilmottanut. Uskonnot tosin itse puhuvat jumalallisesta alkuperästään, mutta tämä ei ole ymmärrettävä mahdottomalla tavalla. Teosofia selittää, että uskonnot ovat synnyltään jumalallisia siinä merkityksessä, että ne kaikki ovat jumalallisen viisauden lapsia, jumalallisesta viisaudesta lähteneitä, ja että semmoiset ihmiset, jotka ovat kehittyneet jumalallisesti viisaiksi, ovat ilmottaneet ne maailmalle. Tietämättömyys sanoo, että Jumala on tullut

ihmiseksi julistaakseen totuuden, tieto sitä vastoin, että ihminen on tullut Jumalaksi, joka totuuden tietää.

Meidän aurinkokunnassamme on useampia kiertotähtiä, joissa kaikissa elävät olennot asustavat ja kehittyvät. Venus on maapallon kaltainen siinä suhteessa, että senkin pinnalla on kehittynyt ihmiskunta. Tämä Venuksen ihmiskunta on kuitenkin miljonnia vuosia kehityksessä meidän edellämme, useimmat sen ihmiset ovat »adepteja» eli »mestareita», niinkuin me sanomme, eli »täydellisiä» niinkuin Jeesus, Buddha y. m. Koska koko luomakunnassa vallitsee uhrautumisen ja auttavaisuuden laki, antavat myöskin kiertotähtien asukkaat apua toisilleen, kun ne siihen kykenevät. Niinpä Venuksen asukkaista eräät saivat käskyn jouduttamaan maapallon ihmiskunnan henkistä kehitystä. Aikojen aamulla – miljonnia vuosia sitten, kun meidän vasta syntynyt ihmiskuntamme vietti ensimmäisiä onnellisia lapsuutensa päiviä – siirtyi tänne Venuksesta muutamien pyhien, jumalallisten ihmisten veljeskunta, syntyen maan päälle meidän ihmiskuntamme keskuuteen. He toivat mukanaan ensimmäisen »viisaususkonnon» ja ensimmäisen sivistyksen; he järjestivät ihmisten elinehtoja ja yhteiselämän oloja; heistä puhutaan kaikkien kansojen muinaistaruissa »jumalien», »jumalallisten kuninkaitten ja lainsäätäjän», suurten »sankarien» nimellä. Mitä ihmiskuntamme olisi aikaansaanut, mihin se olisi joutunut ilman heidän apuansa? Materialismi puhuu kehityksestä, joka olisi tapahtunut vähitellen, ilman apua ulkoapäin, asianhaarojen omasta pakosta, mutta kuinka sitten on selitettävissä, että aina on ollut kansoja korkealla kulttuuriasteella, että aina on ollut yksityisiä jättiläisneroja tietojen ja taitojen kaikilla aloilla, että kaikkialla on esiintynyt ihmeellisen korkealle kehittyneitä ihmisiä, ajattelijoita, tietäjiä ja uskonnonperustajia?

Nuo Venuksen tähdestä maan päälle saapuneet olennot perustivat sen »Salaisen Veljeskunnan» eli »Valkoisen Looshin», joka siitä saakka väsymättä on toiminut ja työskennellyt ihmiskunnan pelastukseksi tietämättömyydestä ja itsekkyydestä. Tämän Veljeskunnan toimesta on uskonnot perustettu. Ajan vaatiessa on silloin tällöin joku heidän keskuudestaan lähtenyt ulos maailmaan muistuttamaan ihmisiä viisaususkonnon akuperäisistä opetuksista, kun pahan valta on kasvanut maailmassa niin suureksi, että se on uhannut hävittää kaiken henkisen sivistyksen. Lukemattomat ovat ne ihmiskuntamme yksilöt, jotka noudattaen uskontojen opetuksia ovat henkisesti kehittyneet ja päässeet Veljeskunnan jäseniksi, pelastuen siten pahasta ja pimeydestä, jossa me muut vielä vaellamme.

Ajatelkaamme nyt, mikä semmoisen Salaiseen Veljeskuntaan kuuluvan totuuden tietäjän tehtävänä on, kun hän astuu ulos maailmaan »totuuden puolesta todistamaan». Hänen tehtävänsä on toiselta puolen muistuttaa ihmisille yleensä, että heidän elämänsä ei ole ilman tarkotusta, vaan että sillä on korkea, pyhä ja jumalallinen päämäärä, ja toiselta puolen koota ympärilleen niin monta oppilasta kuin mahdollista, joille hän saattaa erityisesti opettaa, miten heidän on meneteltävä kehittyäkseen henkisesti ja päästäkseen Veljeskunnan jäseniksi. Ja kun pidämme nämä kohdat mielessämme, olemme saaneet yhden avaimen »pyhien kirjotusten» ymmärtämiseen.

Kristityt evankeliumit puhuvat meille ihmisestä Jeesus, joka Valkoisen Looshin lähettämänä tuli maailmaan totuuden puolesta todistamaan. Hänen tehtävänä oli siis 1) julistaa kaikille ihmisille, että heidän elämäntarkoituksensa oli henkistä, jumalallista laatua, että heidän siis piti luopua synnistä ja pahuudesta ja tietämättömyydestä, ja 2) koota ympärilleen oppilaita, joita hän saattaisi vihkiä Veljeskunnan jäseniksi.

Täyttikö Jeesus nämä vaatimukset ja millä tavalla? Evankeliumein mukaan hän ne täytti. Hän opetti kaikille ihmisille, että heillä oli yhteinen taivaallinen Isä – siis yhteinen henkinen, jumalallinen alkuperä. Hänen opetuksensa mukaan ihminen ei ollut maan tomusta luotu kuolevainen olento, vaan iankaikkisesta Isästä lähtenyt ikuinen henki. Ihmisen piti sentähden pyrkiä tämän Isän yhteyteen, joka asui hänen omassa hengessään, pyrkiä häntä palvelemaan hengessä ja totuudessa, ei ulkonaisilla tempuilla, eikä ulkonaisella jumalanpalveluksella.

Ja millä tavalla Jeesus suoriutui toisesta tehtävästään? Evankeliumit kertovat, että hän kokosi ympärilleen oppilaita, jotka häntä seurasivat ja joille hän saattoi ilmottaa »taivasten valtakunnan salaisuudet». Kansalle hän puhui vertauksissa, mutta oppilailleen hän selitti, mitä vertaukset sisällisesti merkitsivät. Jos hän siis käytti yleisissä saarnoissaan ja esitelmissään nimityksiä ja puheenparsia, joita kansa käsitti kirjaimen mukaan, saivat taas oppilaat yksinkertaisesti kuulla, mikä noiden nimitysten salainen eli teknillinen (ammatillinen) merkitys oli.

Tämmöinen teknillinen nimitys oli nyt »taivasten valtakunta» eli »Jumalan valtakunta». Ehkä kansanjoukot, kuullessaan Jeesuksen siitä saarnaavan, käsittivät sillä samaa mitä nytkin sillä käsitetään: ehkä toiset luulivat hänen puhuvan juutalaisten Messiaan maailmanvallasta, toiset taas kuolemanjälkeisestä elämästä tai yhteiskuntamuodosta, jossa veljeys vallitsi. Päätäten siitä, mitä evankeliumit kertovat Jeesuksen tuomiosta ja kuolemasta, näkyy etenkin messias-usko päässeen vallalle kansassa. Jeesuksen oppilaat yksin saivat tietää, mitä »taivasten valtakunta» teknillisessä merkityksessä oli. Mutta meidän ei ole vaikea arvata tätä salaista merkitystä.

»*Taivasten eli Jumalan valtakunta*» merkitsee *Jeesuksen suussa samaa kuin »Valkoinen Looshi» eli »Salainen Veljeskunta*». Tämä on yksi »avaimista». Kun tällä avaanme evankeliumeja, silloin esiintyy meille kaikki uudessa, ihanassa valossa. »Taivasten valtakunta on lähestynyt – tehkää parannus». Näin kehottaa Jeesus opetustoimensa alkaessa. Eikä se selvin sanoin merkitse, että »nyt on ilmestynyt teidän keskeenne ihminen, joka voi johdattaa teitä Valkoisen Veljeskunnan keskuuteen; tehkää siis parannus, muuttakaa mielenne (metanoeite), että kelpaatte hänen oppilailleksi»? Ja kun fariseukset tulivat ja kysyivät häneltä, »milloin Jumalan valtakunta oli tuleva» – joka kysymys osotti, että he eivät ymmärtäneet nimityksen salaista merkitystä –, vastasi Jeesus tavalla, jolla hän samalla vältti tungettelevat tiedustelut ja ilmaisi totuuden niille, joilla oli »korvat kuulla». Hän sanoi nimittäin: »ei Jumalan valtakunta tule nähtävällä tavalla, eikä voida sanoa: katso, täällä se on, tahi tuolla, sillä katso, Jumalan valtakunta on sisällisesti teissä». (Luk. XVII: 20-21). Näillä

sanoilla hän selvästi osotti, että Jumalan valtakunta ei ollut mikään Messias-valta eikä kuolemanjälkeinen autuus eikä veljellinen yhteiskuntaelämä, vaan näkymätön Salainen Veljeskunta, jonka yhteyteen ihminen ainoastaan sisällisesti pääsi kehittyen itsetietoiseksi näkymättömässä eläjäksi.

Kuta enemmän syvennymme evankeliumeihin, sitä selvemmin tajuaamme, että Jeesus todella on puhunut täydellisten ihmisten Valkoisesta Veljeskunnasta. Tahdomme nyt lähteä hieman tarkastamaan niitä ehtoja, joita täyttämällä Jeesus lupasi, että ihminen pääsisi taivasten valtakuntaan, toisin sanoen vihittäisiin Veljeskunnan jäseneksi. Tahdomme toisin sanoen Jeesuksen suusta kuulla, mitkä ovat ihmisen onnen ja autuuden ehdot, sillä ikuisesti onnellinen on tosiaan yksin se ihminen, joka saa ottaa osaa Salaisen Veljeskunnan vapautustyöhön. Ei hänen onnensa ala vasta kuoleman jälkeen. Nyt jo hän on autuas, sillä hän on saanut nähdä sen salaisuuden, jota »ei silmä ole nähnyt eikä korva kuullut eikä ihmisen sydämeen ole astunut», mutta jonka »Jumala on valmistanut niille, jotka häntä rakastavat».

(Jatk.)

Pekka Ervast.

Omatunto 1906, N:o 13, Helsingissä, huhtikuun 15 p:nä 1906, s. 99-103.

UUSI TESTAMENTTI JA TEOSOFIA.

III.

Ensimäinen ehto.

Evankeliumein mukaan Jeesuksen opetus oli opetusta Jumalan eli taivasten valtakunnasta. Tätä »valtakunnan sanaa« hän julisti sekä julkisesti kansalle että yksityisesti oppilailleen. Oppilaat saivat tietää »salaisuudet«, saivat tietää, mitä »Jumalan valtakunta« ammatillisesti (teknillisesti) eli objektivisesti (ulkokohtaisesti) merkitsi. Kansalle Jeesus puhui vertauksissa, koettaen siten herättää heissä ymmärtämis- ja tiedonhalua. Kukin kuulija saattoi omalla subjektiivisellä (itseperäisellä) tavallaan käsittää Jeesuksen saarnan sisällyksen, mutta tietysti Jeesuksella itsellään oli joku määrätty tarkotus mielessä. Jos hän oppilailleen selittikin, että taivasten valtakunta tarkoitti Salaista Veljeskuntaa, ei hän nähtävästi sitä kansalle sanonut. Mutta koska hän yhtäkaikki kansallekin puhui taivasten ja Jumalan valtakunnasta, oli hänen tahtonsa ja toivonsa, että kansa häntä jollain tavalla ymmärtäisi. Hän ei voinut toivoa, että kaikki kuulijat arvaisivat hänen puhuvan Salaisesta Veljeskunnasta, josta heillä tuokin oli mitään tietoa, vaan hän toivoi, että kaikki ymmärtäisivät hänen puheensa, niin että heillä siitä olisi henkistä apua. Ja tätä varten hänen täytyi kätkeä erityinen subjektiivinen merkitys nimitykseen »Jumalan

valtakunta«. Ken sen subjektivisen merkityksen ymmärsi, hän saattoi vähitellen valmistua kuulemaan saman asian todellisen, objektivisen merkityksen.

Niinpä meidänkin, ennenkuin ryhdymme tarkastamaan, mitä vaatimuksia Jeesus asetti niille seuraajilleen, jotka nimenomaan pyrkivät taivasten valtakunnan jäseniksi, ensin on otettava selkoa siitä, mitä hän todellisuudessa opetti kansalle vertauksissaan. Sillä jos emme sitä ymmärrä, emme kelpaa hänen varsinaisiksi oppilaikseen.

»Ja Jeesus vaelsi ympäri koko Galileaa, opettaen heidän synagogissaan ja saarnaten valtakunnan evankeliumia ja parantaen kaikenlaisia tauteja ja kaikenlaisia kivuloisuuksia, joita oli kansassa. Ja hänen maineensa levisi koko Syyriaan, ja hänen tykönsä tuotiin kaikki sairastavaiset, monenlaisten tautien ja vaivain rasittamat, riivatut, kuunvaihetautiset ja halvatut; ja hän paransi heidät. Ja häntä seurasi paljo kansaa Galileasta ja Dekapolista ja Jerusalemista ja Juudeasta ja Jordanin toiselta puolen.« (Matt, IV: 23-25).

Näin kertoo evankeliumi. Ajatelkaamme nyt, että olisimme olleet niiden joukossa, jotka Jeesusta seurasivat, kuulivat hänen julkisia saarnojaan ja näkivät hänen ihmeellisiä tekojaan. Hän oli hyvä, sääliväinen, viisas ja suurilla voimilla varustettu ihminen. Hänen puheensa oli vakuuttavaa ja voimakasta, se oli yksinkertaista, mutta samalla ajatusta herättävää. Ja kun me näimme hänen tekojaan ja kuulimme hänen puhuvan Jumalan valtakunnasta, ymmärsimme, että hän puhui jostain semmoisesta, joka hänellä itsellään oli. Ei hänen sanansa olleet tuulesta temmattuja, vaan semmoista hän puhui, josta hänellä itsellään oli varmaa tietoa. Hän puhui tiedosta, joka hänellä itsellään oli, voimasta ja elämästä ja onnesta, jonka hän itse omisti. Ja me ymmärsimme, että hän tahtoi jakaa sitä tietoa meillekin, että hän tahtoi antaa meillekin omaa voimaansa, elämäänsä ja onneansa. Ymmärsimme hänen suovan, että mekin tulisimme osallisiksi siitä taivasten valtakunnasta, jossa Jumala hallitsi ja johon Jeesus kuului.

Ja me rupesimme ajattelemaan ja kysymään itseltämme: mikähän se Jumalan valtakunta on? Silloin ensin muistui mieleemme, mitä lapsina olimme oppineet, – että Jumala oli pilvissä asuva Jehova, joka ankarasti kosti kaikille, jotka rikkoivat hänen käskynsä. Oliko tämä Jeesuksen Jumala? Ei, sillä Jeesus teki aina vain hyvää. Missä hän liikkui, hän levitti iloa ja onnea ympärilleen. Sairaat ja syntiset tulivat hänen luokseen – hän paransi ne. Ja hänen ainoa nuhteensa oli: älkää enää tehkö syntiä. Hänen kosketuksensa vapautti kaikesta kärsimyksestä, hänen paljas läsnäolonsa sai sydämet riemastumaan ja tekemään hyviä päätöksiä. Kun hän sanoi Sakkeukselle: »tänään, Sakkeus, tulen minä sinun luoksesi vierailemaan«, niin Sakkeus, tuo kelpo sielu, tunsu itsensä siitä niin kunnioitetuksi ja ylennetyksi, että kaikki paha katosi hänen sydämestään ja hän riemussaan lupasi: »katso, Herra, puolet omaisuudestani minä annan köyhille, ja jos joltakulta olen liikoja ottanut, niin annan nelinkertaisesti takaisin«. (Luk. XIX: 2-10). Semmoinen puhdistava ja hyvä voima oli Jeesuksella, eikä hänen Jumalansa ollut kostonhimoinen tyranni. Ei, Jeesuksen Jumala uhkui hyvyttä ja rakkautta.

Hyvyys ja rakkaus vallitsi siinä taivasten valtakunnassa, josta Jeesus saarnasi. Missä nyt tämä valtakunta löytyi, mistä se oli etsittävä? Oliko se meidän ulkopuolellamme, jossain kaukana pilvien takana? Ei, sillä olihan Jeesus itse joskus sanonut: »Jumalan valtakunta on teidän sisässänne.«

Ja kun tämän ymmärsimme, silloin silmämme aukenivat. Ennen Jumala oli meidän ulkopuolellamme, hyvä, vanhurskas, totinen, myös ankara, kova ja julma. Nyt Jumala ja hänen valtakuntansa olivat meissä itsessämme – hyvyys ja rakkaus asuivat meissä. Meissä asui myös ankaruus ja julmuus, mutta Jeesus näytti, että vain rakkaus ja hyvyys oli Jumala.

Kuinka selviksi tulivat nyt meille Jeesuksen kaikki vertaukset! »Taivasten valtakunta on kuin sinapinsiemen, kuin hapatus.« Niin, niin, hyvän voima oli meissä ensin pienen pieni, mutta kasvaa itsestään ja tulee vähitellen suureksi puuksi, tunkee vähitellen läpi koko meidän olentomme. »Taivasten valtakunta on kuin kuninkaan pojan häät«. Niin, sillä ei hyvän valtakunnassa tule toimeen se, joka ei itse rakasta hyvää, ei niitä ihmisiä, joissa Jumala asuu, ymmärrä se, joka ei tunne Jumalaa omassa sielussaan. »Taivasten valtakunta on kuin mies, joka kylvi hyvän siemenen peltoonsa«, vaikka siihen sitten kasvoi lusteitakin. Niin, meidän pitää vain huolehtia siitä, että hyvän valta meissä kasvaa. Meidän ei tarvitse kääntää silmäämmeäkään mihinkään pahaan. Jos hyvästä pidämme huolta, tulee kyllä leikkuumies, tapahtuu kyllä semmoista, joka ottaa pahan meistä pois. Sillä muuten voi tapahtua, että me pahan ohessa hävitämme jotain hyvääkin.

Kuvaillessamme tällä tavalla, että olisimme eläneet mukana Galileassa Jeesuksen aikana, olemme nähneet päivän selvästi, mikä subjektiivinen merkitys nimityksellä »Jumalan valtakunta« oli Jeesuksen suussa.

Taivasten valtakunta on hyvän voima ihmisessä. Tämän totuuden ymmärtäminen ja siihen uskomisen on ensimmäinen ehto sille, joka mielii päästä Jeesuksen oppilaaksi. Ihminen ei ole henkisesti vapaa, ennenkuin hän ymmärtää, että Jumala asuu hänen sisässään; hän ei voi henkisesti kehittyä, ennenkuin hän uskoo siihen Jumalaan. Ihmisen pitää rakastaa hyvää itsessään niin paljon kuin se mies, joka löysi peltoon kätketyn aarteen ja siitä iloissaan meni ja möi kaikki, mitä hänellä oli, ja osti sen pellon; tai niinkuin se kauppias, joka etsi jaloja helmiä ja löydettyään yhden kallisarvoisen helmen meni ja möi kaikki mitä hänellä oli ja osti sen. (Matt. XIII: 44-46 y. m.).

Hyvää ei ole rakastaminen eikä tekeminen pakosta – ei ulkonaisen eikä oman ymmärryksen pakosta –, vaan vapaasta sisällisestä sydämen riemusta. Jeesus osottaa tämän selvästi vertauksessaan kahdesta viinitarhatyöhön lähetetystä veljestä. Kun isä käski toista poikaansa työhön, vastasi tämä heti: »kyllä minä menen, herra«, mutta ei mennytkään – aivan niinkuin se ihminen, joka käsittää hyvyyden jonkinmoiseksi ulkonaiseksi velvollisuudeksi. Toinen poika taas vastasi isälleen: »en tahdo«, mutta katui jälestäpäin ja meni – niinkuin tekee se ihminen, joka kuulee hyvän äänen omassa itsessään, vaikka sen voima vielä olisikin vähäinen. (Matt. XXI: 28-31).

Jumalan voima ihmisessä on vapauttava ja itsenäiseksi tekevä. Hyvään pyrkiessään ihminen ei saa pelätä mitään, ei itsessään eikä ulkopuolella itseään. Ja hyvään pyrkivän ihmisen tulee ymmärtää ja uskoa, että hänen on kehitettävä juuri sitä hyvää, jonka siemen on hänessä itsessään, ei jonkun toisen hyvää. Eikä hänen ansionsa lueta sen mukaan, paljonko hän on aikaansaanut, vaan siitä, kuinka uskollinen hän on ollut pyrkimyksessään, ja siitä, että hän on saanut aikaan niin paljon, kuin hänen voimassaan on ollut. Tämä totuus kuvastuu aivan selvästi Jeesuksen vertauksessa palvelijoille uskotuista talenteista. Ensimmäinen palvelija oli saanut viisi talenttia, toinen kaksi ja kolmas yhden, ja kun heidän sitten oli tehtävä tili herralleen talentein hoitamisesta, oli ensimmäinen kartuttanut ne kymmeneksi ja toinen neljäksi, ja heidän herransa oli tyytyväinen heihin. Mutta kolmas tuli ja sanoi: »Herra, minä tiesin sinut kovaksi mieheksi; sinä leikkaat sieltä, mihin et ole kylvänyt, ja kokoot sieltä, missä et ole eloa viskannut. Ja peloissani minä menin ja kätkin talenttisi maahan; katso, tässä on omasi.« Ja hänen herransa kutsui häntä syystä pahaksi ja laiskaksi palvelijaksi. (Matt. XXV: 14-30). Eikö tämä ole suoranainen nuhdesaarna niille, jotka opettavat, että ihminen on auttamattomasti syntiin ja pahaan langennut olento, ja jotka sillä opillaan pelottavat ihmisiä luottamasta itseensä ja uskomasta siihen jumalsyntyiseen hyvyuteen, joka piilee heidän omassa povessaan?

Tätä henkisen vapauden ihanneoppia, tätä uutta elämänintoa Jeesus tahtoi vertauksillaan opettaa. Kun ihminen tällä tavalla muutti mielensä – teki tällaisen parannuksen (Matt. IV: 17) – ja lakkasi pelkäämästä ulkonaista Jumalaa ulkonaisine käskyineen, kääntyen ainoan totisen Jumalan puoleen, jonka ääni kuului omalla tavallaan kunkin ihmisen sisässä, silloin hän oli käsittänyt Jumalan valtakunnan subjektivisen eli psykologisen merkityksen ja saattoi valmistua objektivisen eli todellisen taivasten valtakunnan oppilaaksi. Silloin hän oli hylännyt kaiken ulkonaisen auktoriteettiuskon ja ottanut henkiseksi oppaakseen sen ihanteen – sen Jumalan kuvan –, jonka hän järkensä silmällä näki sielunsa sydänmaassa. Ja nyt hän uudella tavalla alkoi kaivata opettajaa; ei hän enää halunnut sokeata sokean taluttajaa, vaan tiedon Mestaria, joka selvin piirtein osaisi kuvata hänelle hänen oman ihanteensa ja näyttää, minne se johti. Nyt hän saattoi hämmästyttä, loukkaantumatta ja epätoivoon joutumatta kuulla Mestarin opetukset niistä ehdoista, joiden täyttämistä vaadittiin kaikilta salaisen valtakunnan oppilaiksi pyrkijöiltä.

(Jatk.)

Pekka Ervast.

Omatunto 1906, N:o 14, Helsingissä, toukokuun 15 p:nä 1906, s. 131-133.

UUSI TESTAMENTTI JA TEOSOFIA.

IV.

„Autuaat ovat köyhät.“

Vuorisaarna, joka on meille kuin tyhjentymätön kultakaivos tahtoessamme tutkia, millainen Jeesuksen mukaan opetuslapsen elämä on oleva, sisältää muutamia kohtia, jotka huonosti käännettyinä tai väärennettyinä ovat antaneet ja vieläkin voivat antaa aihetta ikäviin väärinkäsityksiin. Tällainen kohta on heti vuorisaarnan ensimmäinen lause, joka luultavasti jo alkutekstissä on saanut erehdyttävän muodon Mateuksen evankeliumissa, mutta kaikissa tapauksissa pitkin matkaa on puutteellisesti tai virheellisesti käännetty. Vuorisaarna alkaa, kuten tunnettu, kahdeksalla autuuden julistuksella, ja näistä ensimmäinen kuului vanhassa suomennoksessa: »autuaat ovat hengellisesti vaivaiset, sillä heidän on taivaan valtakunta» (Matt. 5: 3). Suomalaisen raamatunkomitean tekemän uuden suomennoksen mukaan sama lause kuitenkin on näin kuuluva: »autuaita ovat hengessään köyhät, sillä heidän on taivasten valtakunta».

Moni harras kristitty, joka vähänkin uskalsi itse ajatella, ihmetteli varmaan ennen, mitä Jeesus lie tarkottanut, väittäessään, että »hengellisesti vaivaiset» ovat autuaita. Sillä eihän »hengellisesti vaivaiset» voinut merkitä muuta kuin »tyhmiä, raa'at, kehittymättömät, tomppelit». Hekö siis olivat autuaita ja heidänkö oli taivasten valtakunta? Suosiko Jeesus siis tyhmiä ja vihasi viisaita? Eihän Jeesus missään kohdassa lupaa autuutta viisaille ja neroille ja kehittyneille! Oliko siis ihmettä, että kirkko pitkin matkaa on vainonnut itsenäisesti ajattelevia, totuutta etsiviä ja nerokkaita ihmisiä, saarnaten samalla sokeata uskoa, järjen kuolettamista ja mielen nöyryyttä? Todella vaarallinen raamatun paikka!

Mutta nyt parempi suomennos julistaa autuutta »hengessä köyhille». Tästä olemme ymmärtävinämme, että Jeesus ehkei tarkottanutkaan tyhmiä, vaan semmoisia ihmisiä, jotka tuntevat itsensä hengessään köyhiksi, josta ylpeys ja itsesrakkaus on poissa ja jotka surusilmin näkevät oman alastoman vähäpätöisyytensä. No niin, tällaisesta autuuden julistuksesta sydämemme lämpenee, sillä se osottaa, että Jumala oli inhimillisen sielun tuntija, joka tiesi, mitä ihmisen hengessä liikkui, ja tahtoi kaikkia murheellisia lohduttaa. Epäilemättä useimmat kristityt ovatkin käsittäneet tällä tavalla kysymyksessä olevat sanat.

Mutta jos tarkemmin ajattelemme tätä selitystä, täytyy meidän ihmetellä, miksi Jeesus sanoo, että juuri hengessään köyhät ovat autuaita ja että heidän on taivasten valtakunta. Ei hän sano – kuten kirkko tämän paikan selittää – että hengessään köyhät pääsevät taivaaseen kuoleman jälkeen, vaan hän sanoo suoraan, että he nyt ovat autuaita, sentähden että taivasten valtakunta on heidän omansa. Hengessään köyhät ovat siis onnellisia Jeesuksen sanojen mukaan! Mutta pitääkö tämä paikkansa todellisuudessa? Eikö kukin meistä ole kokenut, että silloin on taivas ja autuus

kaukana, kun tunnemme itsemme oikein huonoiksi ja mitättömiksi ja köyhiksi?! Mitenkä tämä nyt on ymmärrettävä? Olisikohan suomennos sittenkin väärä?

Katsokaamme kreikkalaiseen raamattuun. Siinä kuuluvat sanat »hengessään köyhät» näin » *ptokhoi to pneumati*.

Tästä löydöstä ensin hämmästyimme, sillä adjektivi *ptokhos* merkitsee sanatarkasti »köyhä» ja *to pneumati* on sen määräys, joka ilmaisee, mistä on köyhä. Sanat merkitsevät siis: »hengestä köyhät». Puhuuko Jeesus sittenkin niistä, jotka ovat vailla henkeä?

Malttakaamme. Tässä tulee meille avuksi eräs nerokas saksalainen alkutekstin tutkija.² Hän huomauttaa, että sana *ptokhoi* ei välttämättä ole adjektivi, vaan että se yhtähyvin on substantivi ja tässä kohden epäilemättä substantivina käytetty. Ja substantivina *ptokhos* merkitsee »kerjäläinen, kerjääjä». *To pneumati* on genitivin asemesta käytetty kolofoninen dativi, joka ilmaisee, mitä kerjääjä kerjää. Koko lause kuuluu siis suomeksi: »autuaita ovat ne, jotka kerjäävät henkeä» (henkeä kerjäävät), toisin sanoen ne, jotka pyytävät ja rukoilevat itselleen totuuden henkeä, – ja tässä valossa todella ymmärrämme Jeesuksen tarkoituksen. Täytyyhän meidän tunnustaa, että se ihminen, joka ei löydä tyydytystä sielulleen aineellisista, vaan jonka henki kaipaavaa totuutta, yliaistillista ja näkymätöntä viisautta ja voimaa, että se ihminen on onnellinen. Hänessä epäilemättä on taivasten valtakunta ja häntä voi syystä lukea autuaitten joukkoon. Eikä hänen autuutensa tällöin riipu suuremmasta tai vähemmästä ymmärryksestä, vaan siitä voimasta, millä hän »henkeä kerjää».

Näin pitkälle saatamme päästä ilman teosofian tarjoomia avaimia. Mutta jos pidämme kiinni siitä, että Jeesuksen suussa »taivasten valtakunta» – samalla kun se subjektiivisesti merkitsisi hyvän autuuttavaa voimaa ihmisessä – objektiivisesti tarkoitti vihittyjen salaista veljeskuntaa, jonka lähettiläs Jeesus oli, ymmärrämme oitis, että hän näillä sanoillaan ehkä julkilausui jonkun niistä ehdoista, joiden täyttämistä vaadittiin veljeskunnan oppilailta. Tutkikaamme evankeliumia. Kelle Jeesus puhui? Puhuiko hän kansalle? Niin tavallisesti otaksutaan, mutta jos luemme viidennen luvun ensimmäiset värsyt, huomaamme, että siinä nimen omaan sanotaan, ettei hän puhunut kansalle: »Nähdessään kansanjoukot hän nousi vuorelle; ja kun hän oli istunut, tulivat hänen oppilaansa hänen tykönsä. Niin hän avasi suunsa ja opetti heitä ja sanoi . . . » Silminnähtävästi hän siis puhui oppilailleen, ja autuuden julistukset kuvaavat itse asiassa meille piirteitä oppilaan elämästä. Kysymys on nyt siitä, kuinka tämä ensimmäinen vaikeatajuinen autuuden julistus on kuulunut alkutekstissä.

Tässä kohden tulee meille kuitenkin avuksi eräs toinen raamatun paikka, itse asiassa puheenalaisen värsyn paralelli- eli rinnakkaispaikka, ja sen avulla koko lause astuu peräti uuteen valoon.

² Wolfgang Kirchbach, Was lehrte Jesus? Zwei Ur-Evangelien. Zweite Auflage. Berlin 1902, E. Dümmlers Verlags-buchhandlung.

Luukaan evankeliumin 6 luvun 20 värsyssä luetaan: »autuaita olette, te köyhät, sillä teidän on Jumalan valtakunta». Tässä ei ole mitään puhetta hengestä, sillä Jeesus sanoo nimenomaan, että köyhät eli kerjäläiset ovat autuaita, ja kun vähän myöhemmin ikäänkuin vastapainoksi luetaan: »voi teitä, te rikkaat, sillä te olette jo saaneet lohdutuksenne», tuntuu päivän selvältä, että sana *to pneumatī* (hengessä) on perästäpäin lisätty tekstiin tai että Matteuksen evankeliumin alkuperäinen kirjottaja muisti väärin Jeesuksen sanat. Tämä otaksuma saa tukea siitäkin, että vuorisaaunan kahdeksas autuus kuuluu näin: »autuaita ovat ne, joita vanhurskauden tähden vainotaan, sillä heidän on taivasten valtakunta». Ainoastaan nämä kaksi autuutta, ensimmäinen ja viimeinen, ovat siinä, että heille omistetaan taivasten valtakunta; kun nyt vaino vanhurskauden tähden on jotain ulkonaista, sopii odottaa, että toinenkin autuus perustuisi johonkin ulkonaiseen: »hengessään köyhät» eli »henkeä kerjäävät» ei vastaisi tätä vaatimusta, mutta »köyhät» eli »kerjäläiset» sen tekee. Vieretysten sopivatkin hyvin kerjäläiset, jotka yksin köyhyytensä takia kärsivät maailmassa vainoa, ja ne, joita vanhurskauden tähden vainotaan. Eikö köyhyys itse asiassa ole jonkinmoista vanhurskautta? Köyhä ihminen ei ainakaan ole tilaisuudessa olemaan kenenkään herra, vaan hän on oman asemansa kautta »kaikkien palvelija» (Matt. ev. 20: 26).

Pääasia vain on, että pidämme mielessä, ettei Jeesus puhu kaikista köyhistä umpimähkään. Hänen sanansa kohdistuvat yksinomaan valtakunnan oppilaihin, ja siinä valossa ne käyvät meillekin käsitettäväksi. On aivan kuin hän sanoisi:

»Te jotka olette minun opetuslapseni, te olette autuaita, sillä teillä on tietoa siitä salaisesta veljeskunnasta jonka jäsen ja lähettiläs minä olen. Te elätte *vapaaehtoisessa köyhyydessä*, sillä teidän sydämenne on täynnä rakkautta ainoastaan näkymättömiin ja henkisiin todellisuuksiin ja te olette vapauttaneet itsenne kaikista maallisista siteistä.»

Ja me tiedämme, niinkuin teosofia meille opettaa, että jokainen vihitty opetuslapsi, jokainen oppilas, joka on otettu vastaan salaisen, valkoisen veljeskunnan jäseneksi, hän elää vapaaehtoisessa köyhyydessä. Olkoon hänen käytettävänään mitä rikkauksia tahansa, hän tosiaan tunnustaa, ettei hän ole niiden omistaja, vaan korkeintaan niiden holhooja. Hän ei niitä käytä omiin tarkoituksiinsa, sillä hänellä ei ole mitään omia persoonallisia tarkoituksia, vaan hän käyttää niitä kaikkia totuuden kunniaksi ja ihmiskunnan avuksi. Niin on aina ollut, niin on ja niin on oleva.

Kun eräs nuori mies tuli Jeesuksen luo ja kysyi, mitä hyvää hänen piti tekemän saavuttaakseen iankaikkisen elämän, vastasi Jeesus ensin ikäänkuin vältellen: »pidä käskyt». Mutta kun nuorukainen sitten selitti, että hän tuota kaikkea jo oli noudattanut, sanoi Jeesus hänelle; »jos tahdot olla täydellinen, niin mene ja myy mitä sinulla on ja anna köyhille, ja sinulla on oleva aarre taivaassa; ja tule seuraamaan minua». (Matt. ev. 19: 16 seur.) »Täydellinen» oli nimi, jota käytettiin vihitystä. »Jos tahdot tulla vihityksi, s. o. minun oppilaakseni ja osalliseksi taivaan valtakunnan salaisuuksista, silloin sinun täytyy luopua kaikesta maallisesta, sydämesi ei saa olla

kiinmitettynä mihinkään.» Näin sanoi Jeesus eteenpäin pyrkivälle nuorukaiselle, mutta kertomuksessa lisätään, että »nuorukainen, kuultuaan tämän sanan, meni pois murheellisena, sillä hänellä oli paljon tavaraa». Tämä nuori mies ei kestänyt sitä koetusta, jonka läpi kaikki Jeesuksen oppilaat olivat kulkeneet (vrt. Pietarin sanat: »Katso, me olemme luopuneet kaikesta ja seuranneet sinua», saman luvun 27 värsy), hän ei ollut kuullut tahi ei ymmärtänyt Jeesuksen eksoterista opetusta siitä mielenmuutoksesta eli parannuksesta, jonka läpi jokaisen piti kulkeman, ennenkuin hän saattoi ruveta täyttämään opetuslapsiksi pääsemisen ehtoja.

Mutta maailman lakeja ei voi muuttaa, ei luonnonlakeja eikä hengen lakeja. Salatun henkielämän laki on, että sydämen täytyy kääntyä kaikesta ulkonaisesta, ohiminevästä, hetkellisestä, jotta ihminen pääsisi vihityn opettajan oppilaaksi. Kas siinä merkitys, joka piilee Jeesuksen majesteettillisissa sanoissa: »autuaia olette, te köyhät, sillä teidän on taivasten valtakunta.»

Pekka Ervast.

Omatunto 1906, N:o 16, Helsingissä, heinäkuun 15 p:nä 1906, s. 171-173.

Uusi testamentti ja teosofia.

V.

„Autuaat ovat rauhantekijät“.

Tarkastaessamme autuudenjulistuksia lähemmältä, huomaamme, että ne oman luonteensa mukaisesti paritellen ryhmittyvät. Samaten kuin ensimmäinen ja viimeinen kuuluvat yhteen, ³⁾ samaten kuuluvat toinen ja seitsemäs. Seitsemännessä sanotaan: »autuaia ovat rauhantekijät, sillä heidät nimitetään Jumalan pojiksi.» ⁴⁾ Toinen autuus on suomennoksen mukaan: »autuaia ovat murheelliset, sillä he saavat lohdutuksen», mutta järjestys on epäilemättä väärä; tämä autuus on oleva kolmantena ja toisena on oleva: »autuaia ovat sävyisät, sillä he saavat periä maan», joka järjestys onkin noudatettuna Tischendorfn kreikkalaisessa tekstissä. Korvan kuulemalta jo ymmärtää, että ne, joita nimitetään »pojiksi», ja ne, jotka saavat »periä», kuuluvat yhteen. Sitäpaitsi kreikkalainen sana *praies* on suomeksi »sävyisät» merkityksessä

³⁾ Vert. tämän kirjotussarjan IV lukua Omantunnon heinäkuun numerossa: »Autuaat ovat köyhät“.

⁴⁾ Raamatun komitea suomentaa »lapsiksi“. Miksi? Kreikkalaiset sanat *hyioi theou* merkitsevät »Jumalan pojiksi“, kuten vanhassa suomennoksessa seisookin.

»hiljaiset, lempeät», joka puolestaan hyvin sopii sanottavaksi rauhantekijöistä. Mutta aivan selväksi tämä yhteys käy molempain värsyjen sisäisestä merkityksestä.

Älkäämme unohtako, että Jeesus autuuden julistuksillaan tarkoittaa varsinaisia opetuslapsiaan. Samoin kuin näiden tulee elää köyhyydessä, samoin he saivat olla »rauhantekijöitä». Mitä tämä sisälsi?

Jokainen ihminen herättyään henkisesti tahtoo tehdä työtä totuuden, Jumalan, ihmiskunnan hyväksi, tahtoo palvella veljiään ja voimiensa takaa luoda onnea maailmaan. Tämä koskee etenkin niitä »valittuja» (Matt. XX: 16), jotka ovat päässeet vihityn opettajan oppilaiksi ja joiden koko elämänpyrkimys ja elämäntehtävä on totuuden julistaminen ja ihmisten palveleminen.

Keinoja on ihmisten mielestä monenlaisia, millä voitaisiin ihmiskunnan onnea edistää. Kehitys onneen päin, sanotaan, kulkee yhteiskunnallisten ja valtiollisten parannusten kautta, ja monet kärsimykset olisivat helpostikin poistettavissa, jos fyysisen elämän ulkonaisia oloja saataisiin muutetuiksi. Olojen parantaminen silmämääränä saatetaan nyt hairahtua käyttämään semmoisiakin keinoja, joita tarkoituksen pitäisi pyhittää, vaikkeivät itsessään ole oikeita. Niinpä turvaututaan väkivaltaisiin tekoihin, murhiin, vallankumouksiin y. m.

Jeesus kieltää väkivallasta. Hän näyttää, että totisille opetuslapsille on ainoastaan yksi keino luvallinen: sen ikuisen sopusoiminnun, rauhan ja tasapainon palveleminen, joka vallitsee elämän korkeimmilla tasoilla maailman alusta sen loppuun saakka. »Tapahtukoon sinun tahtosi maan päällä, niinkuin se (esteettä aina) tapahtuu taivaissa», hän opettaa heitä rukoilemaan. Ja kun kansanjoukko tuli Jeesusta kiinniottamaan ja hänen oppilaansa nähdessään uhkaavan vaaran kysyivät: »Herra, emmekö iske miekalla?» ja yksi niistä »iski ylimäisen papin palvelijaa ja sivalsi häneltä oikean korvan», niin Jeesus esti heitä ja sanoi: »jättäkää tämä, sillä se joka miekkaan tarttuu, hän miekkaan hukkuu»; ja hän paransi palvelijan korvan.⁵⁾ (Luk. XXII: 49-51; Matt. XXVI: 51, 52). Olihan hän opettanut heille, että ainoastaan lempeät ja hiljaiset rauhantekijät kuuluivat Jumalan valtakuntaan.

Yhtäkaikki meidän ei pidä erehtyä luulemaan, että tämä rauhallinen tapa auttaa ihmisiä jää tuloksia vaille. Ei se ole mikään saamattomien laiskurien kielteinen menettelytapa, sillä siinä päinvastoin piilee suurin ja mahtavin voima — se voima, joka lopulta on vievä voittoon. »Autuaat ovat sävyisät rauhantekijät, sillä he saavat *periä maan*». Maa ja kaikki valta maan päällä on lopulta oleva heidän. Tämä voi tarkoittaa jokaista opetuslasta yksityisesti, se voi myös tarkoittaa sitä tulevaa aikaa ihmiskunnan historiassa, jolloin yleensä ollaan luovuttu väkivallasta ja uskotaan ainoastaan totuuden ja rakkauden valtaherruuteen. Silloin ne »Jumalan pojat» jotka suurimmalla tarmolla

⁵⁾ Se joka tämän kertomuksen johdosta ilmettelee, että Jeesuksen oppilailla oli miekat, muistakoon, että Jeesus vähää ennen oli kehottanut heitä hankkimaan miekkoja (Luk. XXII: 35-38). Hän, joka edeltäkäsin klärvoajantisesti näki hengessään, mitä piti tapahtuman, tahtoi nähtävästi antaa kouraantuntuvan opetuksen väkivallan vääryydestä.

ovat kehittäneet itsessään vastaavia ominaisuuksia, epäilemättä joutuvat neuvonantajain ja johtajain asemaan.

VI.

„Autuaat ovat puhdassydämiset“.

Autuudenjulistuksista seuraavat nyt järjestyksessä kolmas ja kuudes, jotka nekin kuuluvat yhteen. »Autuaita ovat murheelliset, sillä he saavat lohdutuksen», sanotaan kolmannessa (kreikkalaisen tekstin järjestyksessä) ja kuudennessa lisätään: »autuaita ovat puhdassydämiset, sillä he saavat nähdä Jumalan». Heti ensi kuulemalta tuntuu vallitsevan jonkinmoinen yhteys »lohdutuksen» ja »Jumalan näkemisen» välillä, sillä epäilemättä murheelliselle sielulle olisi suureksi lohdutukseksi nähdä Jumala, ja tämä yhteys käy ilmieläväksi, kun heitämme silmäyksen värsyjen sisälliseen merkitykseen.

Jeesus taas näyttää uuden puolen opetuslapsen sielunelämästä. Hän sanoo, että heidän tulee olla puhdassydämiä, vilpittömiä, viattomia – »niinkuin lapset, jotta he voisivat tulla taivaan valtakuntaan» (Matt. XVIII: 3, Mark. X: 15). »Sydämellä» Jeesus nähtävästi tarkoittaa ihmisen tahtoa, koska hän sanoo, että »sydäimestä lähtee pahoja ajatuksia, murhia, aviorikoksia, haureuksia, varkauksia, vääriä todistuksia, rienauksia, jotka ihmisen saastuttavat» (Matt. XV: 19, 20). Puhdassydämiset ovat siis ne, jotka ovat poistaneet tahdostaan kaikki saastat; kreikkalainen sana *katharos* merkitsee »puhdas, tyhjä, vapaa».

Opetuslapsi on ihminen, joka on vapaa kaikista semmoisista himoista ja haluista, jotka muuten ovat tavallisia vieraita ihmisten sydämessä. Mutta juuri tämän »puhtauteensa» eli »tyhjyytensä» tähden hänen sydämensä usein on murheen vallassa. Kun ihmisen tahto on täynnä itsekkäitä haluja, silloin hän myös on täynnä elämän ja toiminnan halua, ja murhe valtaa hänet ainoastaan sellaisina hetkinä, jolloin hän toiveissaan pettyy. Mutta kun ihminen on puhdistanut tahtonsa itsekkyydestä – ainakin sen alhaisemmista ilmenemismuodoista –, niin ettei hän tiedä tahtovansa mitään pahaa eli itsekkästä, silloin hänen sydämensä kynnyksellä odottaa alakuloisuuden ja yksinäisyyden henki, ja vaikei hän päästäisi sitä henkeä sisään, ei hän iloitakaan saata, vaan hänen sielunsa pysyy murheellisena. On aivan kuin hän surisi itsekkyytensä kuolemaa; kreikkalainen sana *penthountes*, jota käytetään alkutekstissä, tarkoittaa varsinaisesti niitä surevia, jotka surevat jonkun kuolemaa.

Mutta, niinkuin Jeesus sanoo, »murheelliset saavat lohdutuksen – he saavat nähdä Jumalan». Kun sydän on puhdas himoista, kun tahto on vapaa itsekkyydestä, silloin hengen ääni voi kuulua, silloin sen voima voi tuntua, sen majesteettisuus näkyä ihmisen sisimmässä sielussa. Silloin opetuslapsi saa nähdä totuuden ja tuntea mestarin voiman omassa hengessään; silloin hän saa seistä elävän Jumalan edessä ja tulla täytetyksi Jumalan autuaallisella ilolla. Ei niin, että hänen alempi minänsä tai

hänen lihalliset silmänsä saisivat nähdä Jumalan, sillä niin »ei ole kukaan Jumalaa koskaan nähnyt», kuten Jeesus sanoo; vaan hänen korkeampi, henkinen minänsä, joka itse on Jumalasta, se avaa silmänsä ja näkee Isän. (Joh. VI: 46). Ja onko sen korkeampaa ja parempaa lohdutusta? Tosiaan opetuslapsen suurin lohdutus ja autuus on hänen oma salattu sieluelämänsä kaikkine ihmeineen ja ilmestyksineen.

VII.

„Autuaat ovat laupiaat“.

Jeesus kuvaa autuudenjulistuksillaan millaisen sen ihmisen täytyy olla, joka opetuslapseksi vihitään ja vastaanotetaan »taivasten valtakunnan» jäseneksi. Hän sanoo, että vihityt opetuslapset elävät vapaaehtoisessa köyhyydessä, että he ovat rauhantekijöitä, jotka eivät koskaan käytä väkivaltaa, vaan ainoastaan siveellisillä keinoilla ja hengen miekalla taistelevat totuuden ja oikeuden puolesta, ja että he ovat puhdassydämisii ihmisiä, joilla ei ole minkäänmoisia itsekkäitä haluja ja pyyteitä. Nyt hän vielä lisää neljännessä ja viidennessä julistuksessaan – »autuaita ovat ne, jotka isoovat ja janoovat vanhurskautta, sillä heidät ravitaan»; »autuaita ovat laupiaat, sillä heidän osakseen tulee laupeus» –, että opetuslapset ovat ihmisiä, joita elähyttää ainainen halu itse tehdä oikein ⁶⁾ ja samalla osottaa muita kohtaan rajatonta sääliä, anteeksiantamusta ja armahtavaisuutta. Itse asiassa näiden kahden julistuksen sisällinen yhteys heti pistää silmiin. Ihminen, joka on siihen määrin voittanut oman itsekkyytensä, ettei hän koskaan tahtoisi rikkoa Jumalan tahtoa, maailman siveellisiä lakeja vastaan, vaan että hän päinvastoin aina palaa halusta juuri täyttää Jumalan tahtoa ja palvella ihmiskunnan henkistä kehitystä, se ihminen tietää, kuinka pitkä ja monivaiheinen hänen oma kulkemansa taistelun ja voiton tie on ollut, eikä hän koskaan kadota mielenmalttiaan eikä lempeyttään, kun on kysymys toisen ihmislapsen heikkoudesta ja lankeemuksista. Hänen sydämensä on täynnä laupeutta ja sääliä. Hänen puoleensa voivat kaikki luottamuksella kääntyä omantunnon- ja sieluntuskissaan. Hän ei ketään tuomitse, ainoastaan neuvoo ja rohkaisee.

Näemme täten, kuinka autuudenjulistukset, pareittain ryhmitettyinä, yhdessä muodostavat eheän kokonaisuuden. Niiden avulla Jeesus, kuten huomautimme, antaa meille yleispiirteisen kuvan veljeskuntaan hyväksytyen opetuslapsen sieluelämästä ja samalla hänen suhteestaan maailmaan. Tämä merkitsee toisella kielellä, että hän kuvaa meille, mitä ominaisuuksia ja hyveitä opetuslapseksi pyrkijän on täytynyt itsessään kehittää:

⁶⁾ Tekstissä käytetty kreikkalainen sana *dikaiošyne*, suomennettuna „vanhurskaus“ merkitsee oikeastaan „oikeus, oikeudellisuus“.

1. Opetuslapsi elää vapaaehtoisessa köyhyydessä. Siis opetuslapseksi pyrkijän tulee irrottaa sydämensä kaikesta maallisista. Maailman lapsi pyrkii rikkauteen, opetuslapseksi pyrkijä vaeltaa köyhyyttä kohti, käyttäen rikkauksiaan muiden hyväksi.

2. Opetuslapsi on rauhantekijä maan päällä. Siis opetuslapseksi pyrkijän tulee välttää kaikkea semmoista, joka ihmisten yleistä veljeyttä häiritsee. Maailman lapsi pyrkii valtaan ja mahtavuuteen, opetuslapseksi pyrkijä vaeltaa nöyryyttä ja ylenkatsetta kohti, käyttäen valtaansa ainoastaan siunaukseksi muille.

3. Opetuslapsi on puhdas sydämeästään. Siis opetuslapseksi pyrkijän tulee taistella kaikkia pahoja himoja ja itsekkäitä haluja vastaan, jotka hänen sydäntään eli tahtoaan saastuttavat. Maailman lapsi pyrkii nautintoon ja aistillisiin iloihin, opetuslapseksi pyrkijä vaeltaa itsensäkieltämistä, puhtautta ja henkistä murheellisuutta kohti, käyttäen kaikkia alempia taipumuksiaan hyvän palvelukseen.

4. Opetuslapsi on vanhurskas ja laupias. Siis opetuslapseksi pyrkijän tulee luopua kaikesta rakkauttomasta muiden arvostelemisesta ja tuomitsemisesta ja yksinomaan kehittää itsessään tahtoa ja kykyä kieltäytyä pahasta ja vääryydestä ja tehdä hyvää, jota vastoin maailmanlapsi mielellään käyttää ymmärrystään muiden halventamiseksi.

Emmekö nyt huomaa, että nämä neljä ominaisuutta vastaavat niitä neljää askelta, jotka nykyaikaisten teosofisten oppien mukaan muodostavat n. k. valmistavan tien?⁷ Itse valmistava tiehän on »opetuslapsen koetusaika. Hänen tulee luopua alemmasta minuudestaan ja toteuttaa ylempi. Oltuaan suuremmassa tai vähemmässä määrässä yhteiskunnallinen eläin hänen tulee muuttua eläväksi, inhimilliseksi hengeksi. Hänen tajuntansa pitää irtautua hänen persoonallisuudestaan ja nousta jälleensyntyvään yksilöön, sen pitää hylätä kuolevainen yhtyäkseen kuolemattomaan. Ja vasta sitten kun hän tietää itsensä hengeksi ja tuntee puhtaasti ihmimillisen tehtävänsä, vasta sitten hän »vihitään» ja astuu tielle». ⁷) Ja valmistavan tien neljä askelta ovat: 1. Kyky erottaa todellinen epätodellisesta, joka vastaa köyhyyden hyvettä. 2. Välinpitämättömyys epätodellisesta, joka vastaa vallasta poispyrkimistä. 3. Kuusi hyvettä (kts. Valoa kohti, siv. 83-87), jotka vastaavat sydämen puhdistamista. 4. Pelastuksen kaipuu, joka vastaa vanhurskauden janoa.

Epäilemättä kahdeksassa autuudenjulistuksessa kuvattu opetuslapsen asema on tulos juuri siitä kehityksestä, jota teosofia kutsuu puhdistuksen valmistavaksi tieksi. Ja kun tämän ymmärrämme, kysymme melkein ihmettellen, eikö kristikunnassa sitä ennen ole huomattu. Eikö kukaan kristitty ole seurannut Mestarinsa jälkiä niin kauas, että hän olisi kulkenut valmistavan tien ja päässyt Veljeskunnan jäseneksi? Eikö kukaan kristitty opettaja Jeesusta ja ensimmäisiä apostoleita ja kirkkoisia lukuunottamatta ole totuutta tiennyt?

Mitä me tähän kysymykseen vastaamme?

⁷) Pekka Ervast. Valoa kohti. Toinen painos. Siv. 82.

On kyllä. Mieleemme muistuu heti se suuri keskiaikainen laitos, jonka tarkoituksena oli suorastaan kasvattaa ihmisiä Jeesuksen seuraajiksi. Niin paljon pahaa kuin onkin puhuttu ja yhä vielä puhutaan *munkkilaitoksesta*, on se epäilemättä alkuaan ollut taivaisia tavoitteleva institutio. Ihmisiä kutsuttiin pois maailman hyöriästä ja pyöriästä, jotta he olisivat tilaisuudessa kehittämään itsessään niitä hyveitä, joita Jeesus vaati opetuslapsiltaan. Ajateltiin, että tämä paremmin menestyisi hiljaisuudessa ja yksinäisyydessä ja kokemus todisti, että se monelle munkille onnistui.

Että luostarielämän todella tuli vastata opetuslapsiksi pyrkijän valmistavaa tietä, näkyy selvästi n. k. munkkilupauksista, joita oli kolme:

1. Köyhyydenlupaus.
2. Tottelevaisuudenlupaus.
3. Siveyden- eli naimattomuudenlupaus.

Nämä lupaukset ja niistä aiheutuva määrätty ulkonainen elämä olivat symboleja eli vertauskuvia siitä henkisestä kehityksestä, josta Jesus puhuu autuudenjulistuksissaan. Ulkonaisen köyhyyden tarkoituksena oli muistuttaa munkkia kaiken maallisen katoavaisuudesta ja kääntää hänen mielensä pois ajallisista. Ulkonaisen tottelevaisuuden tarkoituksena oli opettaa munkille, että todellinen hallitsija ei ole se, jolla on ulkonaista valtaa, vaan se, joka oman itsensä voittaa. Ja vihdoin oli ruumiillisen siveyden tarkoituksena opettaa munkkia sydäntään puhdistamaan ja tahtaan voimistamaan, mikä oli ainoa tapa säilyttää ulkonaista puhtautta. Neljäs ominaisuus – vanhurskauden jano, pelastuksen kaipuu – seurasi luonnollisesti edellisiä ja oli samalla niiden edelläkävijä. (Vrt. Valoa kohti siv. 87).

Benediktus Nursialainen, joka vuonna 529 ensimmäisenä määräsi nämä luostarisäännöt, tiesi, mitä hän teki. Hän perusti laitoksen, joka oli suureksi siunaukseksi pimeällä keskiajalla, ja joskin monessa luostarissa henkinen elämä unohtui ja ulkonaiset muodot saivat peittää sisällisen kurjuuden, oli taas toisia vuosisatojen kuluessa, joissa moni mystikko kasvatettiin valtakunnan jäseneksi ja Jeesuksen välittömäksi opetuslapsiksi. Kaikista asioista pitää paikkansa raamatunlause: »puustaavi kuolettaa, mutta henki tekee eläväksi». (2 Korint. III: 6).

Pekka Ervast.